

Document de poziție

- Susținere pentru voluntariat

Introducere

În ultimii ani am trecut prin mai multe crize. Cu ocazia acestora, am putut vedea cu ușurință ce potențial extraordinar de mobilizare voluntară există în România. Nenumărați cetățeni sunt gata să sară în ajutor atunci când e nevoie și sunt dornici să contribuie la dezvoltarea unei comunități incluzive și sustenabile.

Atât la începutul crizei Covid-19 cât și la începutul războiului din Ucraina, răspunsul românilor a fost instantaneu și mult mai flexibil în raport cu răspunsul instituțiilor, a cărui rapiditate și conținut a depins, în majoritatea cazurilor, de procedurile interne și limitările legale sau administrative. Spre exemplu, în ceea ce privește:

- identificarea de locuri de cazare atât pentru personalul medical din prima linie în timpul pandemiei cât și pentru refugiați la începutul războiului,
- achiziții rapide a unor bunuri necesare pentru siguranța personalului medical și pentru organizare la graniță,
- asigurare de sprijin și suport socio-emoțional pentru cei afectați de criză și de război.
- asigurare de interpreți care vorbesc limba refugiaților și multe altele.

Acest tip de mobilizare, complementară acțiunilor autorităților de stat **este și ar putea fi replicată** cu privire la oricare dintre nevoile comunității, fie ca sunt nevoi acute, care necesită intervenție urgentă, sau nevoi de dezvoltare, pentru comunități reziliente și durabile pentru viitor.

Voluntariatul oferă un răspuns unic la provocările societale. Cetățenii se confruntă cu probleme universale, cum ar fi: inegalitățile sociale și economice; reducerea spațiului pentru societatea civilă și democrație; schimbările climatice; singurătatea, decalajul digital și protecția culturii și a patrimoniului cultural, etc. **Voluntarii nu ar trebui să fie priviți ca niște "amatori" care joacă un rol secundar față de angajații "profesioniști", ci ca o abordare complementară**, care adaugă valoare, ca resursă unică și inepuizabilă pentru dezvoltarea durabilă, ca experți în provocările cu care se confruntă comunitățile din care fac parte și în care se implică și ca surse de posibile soluții.

Proiect derulat de:

Pentru a putea valorifica acest potențial de mobilizare însă, organizațiile care implica voluntari, au nevoie la randul lor de coordonatori de voluntari instruiți, sustenabilitate, suport și de un cadru legislativ adaptat și flexibil, care să faciliteze oferirea acestor servicii.

În capitolele următoare sunt prezentate un set de recomandări/direcții necesare pentru dezvoltarea capacității organizațiilor care implică voluntari și a voluntariatului în România.

Cuprins

Cadru legal flexibil, adaptat nevoilor

Cadrul legal și de politici publice trebuie să încurajeze și să faciliteze implicarea voluntarilor, răspunzând condițiilor actuale.

Dezvoltarea infrastructurii de voluntariat, având suport în cadrul juridic și politicile publice, ar duce la creșterea capacității organizațiilor de a implica voluntari și de a soluționa în mod eficient problemele cu care se confruntă societatea. În același timp, cadrul juridic trebuie să poată să răspundă la schimbările societale și comportamentale, astfel încât să includă și să stimuleze toate tipurile de implicare, cum sunt, de exemplu, voluntariatul informal, voluntariatul digital și voluntariatul de scurtă durată. Gradul de birocratizare al activității de voluntariat ar trebui adaptat astfel încât să asigure protejarea tuturor părților implicate fără a constitui o piedică împotriva implicării voluntare așa cum este în prezent.

Recunoașterea și profesionalizarea coordonatorilor de voluntari

Un coordonator de voluntari instruit și cu acces la resursele pentru voluntariat este esențial pentru pregătirea oportunităților de voluntariat și implementarea eficientă a activităților.

Stabilirea rolului de coordonator de voluntari ca ocupație oficială în Codul Ocupațiilor din România, ar duce la recunoașterea activității, la posibilitatea de includere a unei astfel de poziții în organigrama fiecărei organizații sau instituții care implică voluntari. În prezent există un flux mare de persoane care ocupa rolul de coordonatori de voluntari. Prin recunoașterea poziției am putea avea o mai mare stabilitate a persoanelor care coordonează voluntari care ar avea multiple efecte pozitive pentru dezvoltarea profesională a celor care îndeplinesc acest rol, prin acces la programe de formare continuă specifice funcției și recunoașterea expertizei acumulate. Prin recunoașterea oficială a ocupației, am putea avea date reale

Proiect derulat de:

despre numărul de coordonatori de voluntari angajați, care acum încheie contracte pe alte funcții (ex. director de program, asistent social, etc). Aceștia ar beneficia și de o instruire minimă bazată pe standardul ocupațional. Prin alocarea de fonduri - inclusiv în liniile bugetare ale granturilor - pentru instruirea coordonatorilor de voluntari și programul de voluntariat, am putea crește capacitatea tuturor organizațiilor gazdă de a implica voluntari.

Finanțarea organizațiilor de suport pentru voluntariat

Capacitatea de a oferi un impact substanțial, pe termen lung și durabil, precum și răspunsuri adecvate la nevoile comunității, în special cele care apar brusc în situații de criză, într-un mod flexibil și coordonat, necesită o infrastructură solidă și sustenabilă.

Organizațiile precum centre de voluntariat sau centre de resurse pentru voluntariat, care asigură promovarea voluntariatului și educația pentru voluntariat, corelarea nevoii de voluntari cu oferta, instruirea voluntarilor și a coordonatorilor de voluntari, facilitarea întâlnirilor și colaborărilor din domeniul voluntariatului, accesul la bune practici și resurse pentru voluntariat ar putea fi resurse vitale pentru orice tip de inițiativă de implicare. Sustenabilitatea acestora trebuie asigurată printr-un cadru de finanțare multianual, atât pentru costurile de bază, de funcționare, cât și pentru proiecte de diverse dimensiuni și domenii de aplicare.

Educație pentru voluntariat

Pentru a asigura implicarea activă, pe termen lung, educația pentru voluntariat trebuie să fie o investiție continuă.

Programe de educație pentru voluntariat, destinate în special copiilor sub 15 ani, organizate inclusiv prin sistemul de educație formală ar duce la pregătirea sistemică a generațiilor următoare pentru o implicare civică activă, o informare reală despre problemele din societate și posibilele soluții și o mai bună pregătire a tinerilor pentru ca ei să devină cetățeni responsabili, care pun în practică valorile democratice și contribuie la bunăstarea întregii comunități.

Promovarea voluntariatului

Impactul pe care voluntariatul îl are în orice societate depinde de nivelul și calitatea informațiilor la care are acces comunitatea.

Proiect derulat de:

Prin promovarea conceptului de voluntariat și a oportunităților existente, prin sărbătorirea publică a voluntariatului prin evenimente dedicate - cum ar fi 5 noiembrie Ziua internațională a coordonatorilor de voluntari, 5 decembrie Ziua internațională a voluntarilor, Săptămâna Națională a Voluntariatului, Gala Națională a Voluntarilor, Capitala Europeană a Voluntariatului, Târguri de voluntariat, etc - putem să asigurăm informarea cetățenilor despre oportunitățile, beneficiile și impactul social pe care le prezintă acest domeniu.

Recunoașterea valorii economice a voluntariatului

Voluntariatul este o resursă viabilă și de neînlocuit în soluționarea problemelor cu care se confruntă societatea.

Prin măsurarea orelor și a tipurilor de activități de voluntariat putem să stabilim și valoarea economică pe care o are voluntariatul. Pentru măsurare și stabilirea acestei valori, există deja cel puțin [un model](#) verificat și testat în alte țări pe care ar putea fi implementat și în România. Valoare economică a activității voluntare ar trebui să fie recunoscută și luată în calcul ca modalitate de cofinanțare în natură în accesarea de granturi publice sau private, pentru că ea reprezintă un aport important de timp și expertiză puse la dispoziția comunității. Pe baza datelor colectate, fiecare organizație ar putea calcula și publica valoarea economică a activității proprii și s-ar putea realiza chiar studii la nivel local, regional sau național, care să arate și la nivel economic, contribuția realizată de voluntari.

Studii cu privire la voluntariat

Informațiile statistice, colectate de profesioniști, sunt cruciale pentru a lua decizii în cunoștință de cauză, pentru a monitoriza și evalua dezvoltarea și pentru a responsabiliza actorii relevanți din domeniul voluntariatului.

Având date concrete despre costurile unui program de voluntariat (resurse de timp, umane sau economice) am putea dovedi eficacitatea acestei investiții în raport cu rezultatele obținute. Mai multe date despre profilul celor care se implică voluntari ar duce la o organizare mai eficientă a programelor de voluntariat și o instruire adaptată a coordonatorilor de voluntari. Informațiile despre rezultatele activităților pot ajuta la canalizarea eficace a resurselor și susținerea adecvată a bunelor practici în domeniu. Dincolo de rezultatele concrete ale fiecărei activități, voluntariatul contribuie la bunăstarea personală, educație,

Proiect derulat de:

sănătate, siguranță, la conexiunile sociale și la angajamentul civic, așa cum arată anchetele europene privind calitatea vieții armonizate **Time Use Survey's** și **SILC (Statistics on Income and Living Conditions)**. Având la bază date solide și credibile, măsurate cu ajutorul universităților și altor actori specializați în statistică, voluntariatul poate deveni un instrument recunoscut în soluționarea mai multor probleme din societatea noastră.

Concluzii

Avem în prezent un număr tot mai mare de cetățeni dispuși să se implice pentru a soluționa problemele din comunitate. Ei reprezintă o resursă care nu este încă fructificată la adevăratul său potențial.

Pentru a dezvolta voluntariatul și a facilita gama largă de beneficii pe care le poate declanșa atât la nivel individual cât și la nivelul întregii țări, este nevoie de o infrastructură de voluntariat sustenabilă, care asigură:

- Un cadru legal și de politici publice care încurajează și facilitează implicarea voluntarilor
- Coordonatori de voluntari recunoscuți și instruiți, cu acces la resursele pentru voluntariat, pentru pregătirea oportunităților de voluntariat și implementarea eficientă a activităților.
- Suport financiar pentru a oferi un impact substanțial, pe termen lung și durabil, precum și răspunsuri adecvate la nevoile comunității, într-un mod flexibil și coordonat.
- O investiție continuă în educația pentru voluntariat
- Vizibilitate și promovare în comunitate pentru activitățile de voluntariat și rezultatele acestora
- Recunoașterea și calcularea valorii economice a voluntariatului
- Informațiile statistice, colectate de profesioniști, pentru a lua decizii în cunoștință de cauză, pentru a monitoriza și evalua dezvoltarea și pentru a responsabiliza actorii relevanți din domeniul voluntariatului.

Îndeplinirea acestor condiții și soluționarea problemelor din comunitate se poate realiza doar printr-un parteneriat strâns și pe termen lung între instituțiile și autoritățile statului și organizațiile nonguvernamentale care au ca misiune susținerea și dezvoltarea voluntariatului dar și organizațiile care își desfășoară activitatea bazându-se în principal pe implicarea voluntară.

Proiect derulat de:

Proiectul „Coaliția pentru Voluntariat” este derulat de Fundația Serviciilor Sociale Bethany, în parteneriat cu Fundația de Sprijin Comunitar (FSC), Pro Vobis – Centrul Național de Resurse pentru Voluntariat, Centrul de Voluntariat Cluj-Napoca și Norges Frivilligsentraler, cu sprijinul financiar Active Citizens Fund România, program finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021. Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Granturilor SEE și Norvegiene 2014-2021; pentru mai multe informații accesați www.eeagrants.org.

Lucrăm împreună pentru o Europă verde, competitivă și incluzivă!

 <https://voluntariat.ro/>

Proiect derulat de:

